

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון צ"ט

פרשת ואתחנן

תשפ"ג

ואלה יעמדו על הברכה
בעבור שנדבו הוצאות הגליון

לע"נ האה"ח

מרת לאה ב"ר שמואל אלימלך ע"ה

אשת הרה"ח ר' יוסף ראזענבערג ז"ל

נלב"ע י"א באב ה'תשנ"ו

הר"ר פישל ערליך שליט"א

ירושלים

לרגל שמחת הבר מצוה לבניו הבחורים בשעטומ"צ

כמר אברהם יצחק נ"י

וכמר דוב יואל (בעריש) נ"י

שמחת הבר מצוה ביום שלישי אור ליום חמשה עשר באב,
באולמי סאטמאר רחוב עזרת תורה ירושלים עיה"ק

ניתן לקבל הגליון

בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאוו 4408-15th Ave.

וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאוו 144 Rodney st.

מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.

לעייקוואד

אצל הרה"ח ר' ישראל נתן בוים שליט"א

בארה"ק

ירושלים

אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א

בני ברק

אצל הרה"ח ר' שלמה לייב לאנדא שליט"א

ביתר

אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

חיפה

אצל הרה"ח ר' ישראל ברודבקר שליט"א

יז"ל ע"י מכון דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

קידושא רבא

פרשת ואתחנן נחמו תש"פ לפ"ק

בנחמה נחמו נחמו עמי, בכפל הלשון, כי מלבד הנחמה הראוי לנו על פי מידת הרחמים, אף מדת הדין יאמר לצרותינו די, וכי הגיע קץ נחמה וזהו 'יאמר אלקיכם', הרומז למידת הדין, שאף היא מצטרפת להסכים לגאולתן של ישראל, ויה"ר שנוכה לראות בנחמה במהרה בימינו.

ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך. 'ובקשתם' הוא לשון רבים, 'ומצאת' היא לשון יחיד. ומבאר במאור ושמם בהקדם דעיקר הזדככות האדם הוא על ידי תפלה, בכונה, וזהו עיקר העבודה בדורות הללו,

נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם וגו' כי לקחה מיד ה' כפלים וגו' (הפטרה). ובמדרש איכה (א, נז) איתא חטאו בכפלים וכו' ומתנחמים בכפלים, דכתיב נחמו נחמו.

הבני יששכר מבאר (בס' אגרא דכלה) שהנחמה כפולה הוא, דהנה בעת החורבן, השתתפה מדת הרחמים עם מדת הדין, וזהו מה שנאמר, לקחה מיד ה' 'כפלים', הרומז שגם מידת הרחמים הסכים עם מידת הדין.

כמו כן בשוב ה' את שיבת ציון, אחר כל הצרות הרבות והרעות שעברנו בגלות החל הזה, יהיה בהיפך, שגם מדת הדין יסכים למדת הרחמים, ולכן נאמר

אחד צריך לעשות הכנה לפני התפילה, וזהו ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך וגו' הכל בלשון יחיד, כי כל אחד מוצא אלהותו יתברך לפי הזדככותו ולפי הכנתו עכתד"ק.

אגב, נבאר מעט במהות הכוונה, לשון כוונה הוא כמו מכוון את חיצו, שחיצו פונים למקום שמכוון אליו, כמו כן בתפילה, צריך לכוון את מוחו אל דיבורי פיו, שלא יהא דיבורו חלוק מהמחשבה, וזהו עבודת התפילה לחבר מוחו לדיבורו, ואח"כ צריך לחבר גם את ליבו לדיבוריו. וזהו מה שאמרו חז"ל ולעבדו בכל לבבכם, זו תפילה.

אומרים שהרה"ק הרבי ר' בונם זי"ע כשבא אליו חסיד חדש היה מספר את הסיפור של ר' אייזיק ר' יעקעלעס, שחלם לו כי בעיר פלוגית תחת הגשר מונח אוצר, ונסע שמה לחפש, וביקש

שיהא התפלה ביראה ואהבה רבה, ועל ידי זה יוכל לבא לידי מעלות גדולות ורמות, ומביא בשם הרה"ק רבי משה מפשעווארסק זי"ע שפירש את הפסוק (תהילים קב), פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם, תכתב זאת לדור אחרון, כלומר, שבדור אחרון התפילה זהו עיקר העבודה.

והנה כדי לבוא למדריגות מהתפילה הוא דוקא אם מתפלל עם הציבור, הגם שמתפללים במהירות או באריכות.

אך אין די בכך שמתפלל בציבור, כי חזינן דהגם שיתפללו אלף אנשים ביחד, מכל מקום אינו דומה תפילת איש אחד לתפילת חבירו, שכל אחד מוצא אלקותו יתברך לפי כוננתו והכנתו שעשה קודם התפלה.

ובזה מבאר את הכתובים, ובקשתם וגו' נכתב בלשון רבים, כי לבקש את ה' צריך להיות בציבור, ואחר כך מוסיף שכל

העינים ממש, ודרשו חז"ל (מנחות לז, ב) דלאו דווקא בין עיניך, אלא בגובה הראש ע"כ, וצריך ביאור אם המקום הוא בגובה הראש, למה מלכתחילה נאמר בתורה בין עיניך, שיהא צריך אחר כך לדרוש את מקומה הראוי, וביאר כ"ק אאזמו"ר וצללה"ה דענין התפילין הוא כדי לשמר את האדם מן החטא, וכמו שאומרים בלשם יחוד לפני הנחת התפילין, ועל הראש נגד המח, שהנשמה שבמוחי וכו' יהיו משועבדים לעבודתו יתברך שמו, ולכן באמת היו צריכים להניח בין העינים ממש, כדי שיהא לשמירה על עיניו. אך באופן שכבר בא הנסיון לעיניו ממש, זה כבר אינו פשוט כל כך, והוא כבר נסיון גדול, ולכן צריכים להקדים ולעשות סייגים במקור של העינים, דהיינו קודם שיבוא לידי נסיון, ולזה צריכים להניח את התפילין בגובה הראש, דהיינו שישמור כבר את מחשבתו כמו שאמרו חז"ל שלא יהרהר

ולא מצא ולא כלום. ותוך כדי חיפושיו עבר שם איש, וסיפר לו ר' אייזיק את דבר החלום, אמר לו הלה, וכי אתה משגיח על חלום, הנה גם אני בחלומי, שבבית ר' אייזיק ר' יעקעלעס מקראקא נמצא תחת התנור אוצר גדול, וכי אשגיח על זה מאומה, הלא טעות הוא. ויהי כי שמע ר' אייזיק ר"י כן, תיכף נסע לביתו וחיפש תחת התנור, ומצא שם את האוצר.

ועל פי זה ביאר, כשהאדם מגיע לרבו חושב ש'שם' ישיג את האוצר של יראת שמים, וזהו ובקשתם מ'שם' את ה' אלהיך, אך זאת לדעת, ומצאת, אימתי תמצא, כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך, רק כשתעבוד בעצמך להוציא את האוצר, שכן הרבי רק בא להראות היכן האוצר גנוז בליבו של האדם.

והיו לטוטפות בין עיניך. מלשון הפסוק משמע שצריך להניח את התפילין בין

נלמד, שיש כבר בטבע כל איש ישראל לאהוב את השם יתברך בכל לבו ונפשו וזהו רצונו האמיתי, אלא שנטמן בעומק הלב, וכוחות הטבע מסתירים את הרצון הזה, ועל האדם להתייגע לגלותו, וכדברי רש"י (ד"ה והיו הדברים) מהו האהבה, והיו הדברים האלה, שמתוך כך אתה מכיר בהקב"ה ומתדבק בדרכיו ע"כ. היינו על ידי זה שמבטל כל הרצונות החיצוניים אשר לא לה' המה, בזה מתגלה רוח הקדושה אשר כבר נמצא כבר נמצא בקרבו.

וכו' ועל ידי זה יזכה להיות שמור מן היצר.

אמרים

השפת אמת (תרל"ד) מביא כמה פעמים את הקושיא, איך נצטוונו במצות ואהבת וגו' הלא אין שייך ציווי בדבר התלוי בטבע האדם. ומתרץ, שבהקושי' עצמה טמון התירוץ, שהרי אכן לא שייך לצוות על כך, ואם כן מהציווי עצמו

סעודה שלישית

פרשת ואתחנן תש"פ לפ"ק

עתה היה ג' דפרענותא, ועדיין לא נבנה בית מקדשינו ותפארתינו, על כן מה נשתנה משבת זו שכבר אפשר להתחיל בנחמה.

ובתפארת שלמה (לשבת נחמו) מבאר את כפל הלשון נחמו נחמו, כי שתיים רעות סובלים בני ישראל בהגלות. הא' יסורי הגוף של הגלות. הב' הדאגה והפחד אם חפץ ה' בעבודתם, ומסופקים אם עתירתם עולה לרצון. וזהו כאב עצום, כבמשל הידוע שהבן מלך נשלח לגלות, שמלבד מה שאינו נמצא בבית המלך, וניתן למשיסה בידי שונאי המלך, עוד יותר יכאב אשר המלך אינו חפץ בו ועזבו לאנחות, וצריך לזה התחזקות גדולה מאד, לבל יפול בעצבות ולומר,

ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר. ואתחנן הוא לשון תחנונים, וכדברי רש"י בפירושו השני, שהיא אחד מעשרה לשונות של תפילה, ע"כ. אאזמו"ר הרה"ק רבי יעקב דוד זי"ע ביאר שמשם רבנו התחנן וביקש לדורות, כי בעת 'ההיא', שהוא לשון נסתר, המרמז על זמן הגלות שיש בו הסתרות, אשר מרוב צרות ותלאות, אין הראש צלול ואין הלב פנוי להתפלל כראוי, והתפילות המה בבחינת 'לאמר', אמירה בעלמא, בכל זאת תתקבל תפילתן של ישראל.

*

והנה בהפטרת הפרשה, נחמו נחמו עמי יאמר אלוקיכם וגו', ויש להבין, הרי עד

רעות אלה, יאמר אליהם בכפליים, 'נחמו נחמו' עמי, שיהא להם נחמה בין מעול הגלות, וגם ידעו שעבודתם מקובלת ומרוצה לפניו גם בזמן הגלות. וזה שאמר הכתוב (תהלים קכו, ה) הזורעים בדמעה ברנה יקצורו. ר"ל עתה בימי הגלות בני ישראל זורעים ועובדים בדמעה ועצבות להשי"ת, כי אינם יודעים אם ייטב בעיני ה' אם לא. אבל לעתיד יקצורו ברנה את כל פרי מעשיהם הטובים, כי לא יפול מכל דבר הטוב ארצה.

ומעתה יובן, אשר בשעה שהנביאים באים אלינו בדבר ה', כאיש אשר אמו תנחמנו, נחמו נחמו עמי וגו', הרי לנו שה' איתנו גם בימי גלותינו, וזהו עיקר הנחמה, שבכל צרתם לו צר.

ובשם משמואל מוסיף לאמור, דלעתיד מעצמם יראו ויבינו בני ישראל, שכדאי הי' להם כל הסבל שבזמן הגלות,

מה בצע כי נעבדנו, ומה נועיל כי נפגע בו.

וכן מצינו ביוסף הצדיק בשעה שהיה בעומק הגלות שלו, שאמר (בראשית מ, טו) וגם פה לא עשיתי מאומה, כי שמו אותי בבור. ר"ל כאשר הי' אז בחשכת הבור לא ידע מאומה על החשיבות של המעשים טובים שלו, ואם עולים המה לרצון לפני ה', כי היה בבור, בתוך הסתר, ועדיין לא הגיע העת להופיע עליו אור ה' להראות אהבתו אליו, ושעבודתו נרצה לפניו.

לזאת ראשית נחמתן של ישראל בגלות, הוא לדבר על לבם ולהשיב נפשם לאמר, כי אף עתה בהיותם בארץ אויביהם, גולים מעל שלחן אביהם, ואין לנו התגלות כבוד ה' כבימי קדם, בכל זאת עוד שכינתו בתוכנו, והנה זה עומד אחר כתלינו, וקרוב הוא אילינו בכל קוראינו אליו, לכן לעומת שתי

מבואר נחמה זו, שנאמר (דברים ד, כז) והפיץ ה' אתכם בעמים וגו' בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים וגו' כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך וגו' ע"כ. הרי שלך לפניך, שגם בעת הגלות, הקב"ה איתנו, ומחזיק בידינו, ואינו עוזב אותנו לעולם.

והוסיף שצריך להתבונן מאד בחיזוק זה, והיא נחוצה לאדם אף יותר מענין החורבן, שהרי מצינו שתיקנו להפטיר בפורענות רק ג' שבועות, אבל הפטרת הנחמות יש לקרוא במשך שבעה שבועות, וזהו בבחינת שמאל דוחה ימין מקרבת, עכד"ק.

וענין חיזוק זה אודות חשיבות העבודה בזמן הגלות, וכן בשעה שנמצא בגלות אצל יצרו, כמ"ש בתולדות יעקב יוסף (פר' דברים) מהבעש"ט עה"פ קרבה אל נפשי גאלה, דגם בנפש האדם יש ענין

מחמת רוב טובה שיתגלה שקיבלנו ע"י כל צער הגלות, ובלעדיה לא יכולנו להשיגה. הא למה זה דומה, לאדם העוסק בסחורה ועובר ארחות ימים גם בלילה לא שכב, וסובל כל הצער למען ירויח הון עתק, ואחר שכבר הרוויח אינו מתחרט כלל על כל היגיעה, כן הדבר הזה אלפי אלפים ככה. וזהו כאמור הבחינה של הזורעים בדמעה, שאנו עובדים ומתייגעים, אבל הכל עולה לחשבון הטובות והנפלאות שנעשים בעת הזו, ולעתיד ברינה יקצורו.

נמצא דהנחמה היא שאנו מתבוננים שהקב"ה גם בגלותינו לא עזב אותנו, וגודל החשיבות של השעשועים שאנו עושים להקב"ה על ידי העבודה בעת הזו.

כ"ק אאמו"ר וצללה"ה הכ"מ, הראה באצבע שגם בתוך הפרשה עצמה

שקול נמוך לא ישמע, וקול גבוה ישמע. שזה דבר שטות, אלא הכוונה שהוא מקטני האמונה בעצמו, כלומר שאין מאמין שתפילתו מתקבלת, אחר שרואה שמתפלל בכל יום ולא נענה כלום. ומוסיף בלש"ק, ודבר זה צריך אמונה גדולה, שאף על פי שאינו רואה קבלת תפילתו ועשיית רצונו, עם כל זה יאמין שהשם יתברך שומע תפילת כל פה, ולא שיקץ ענות עני במעשים, וכן עני בדעת גם כן.

ובאמת עיקר הדברים הם גמ' מפורשת (ברכות לב, ב) אמר רבי חמא ברבי חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל שנאמר קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'. ויש להוסיף כאן דברי **המאור עינים** (ד"ה במסכת תענית) וז"ל, שלא להתייאש מלהתפלל עוד, עבור שלא נענה בפעמים הראשונים, כי אף שלא נגלית ההמשכה אצלו, מכל מקום

גלות, והיצר גורם שלא ירגיש חשיבות עבודתו, ויש בזה דברים נפלאים בריש **ספר הזכרונות** (מצוה א') **מהרה"ק ר' צדוק זי"ע**, דאי' **בגמ'** (סוטה מח, ב) עה"פ כי מי בז ליום קטנות, מי גרם לצדיקים שיתבזבו שולחנן לעתיד לבא, קטנות שהיה בהן שלא האמינו בהקדוש ברוך הוא, ע"כ. ומסביר הכוונה, רצה לומר שהם קטנים בעיני עצמן. כי באמת האדם צריך להאמין דהגם דהעוונות גרמו מה שגרמו וחרב בית המקדש, עם כל זה לא פסקה השגחתו יתברך מאתנו אפילו רגע אחד, וכדברי הגמרא (חגיגה ה, ב) שגם בשעת הסתר פנים, עוד ידו נטויה עלינו עיי"ש.

ומביא דברי **הגמ'** (ברכות כד, ב) המשמיע קולו בתפילתו הרי זה מקטני אמונה, ועיי"ש **ברש"י** (ד"ה הרי) שחושב שאין הקב"ה עונה תפילת לחש ע"כ. ובודאי לא נאמרו דבריהם לפתאים החושבים

צריך לעשות, אבל כאן מיירי באחד שמתאמץ יותר מחמת שמרגיש שבלא זה, תפילתו אינו חשוב ומקובל ומרוצה לפני אדון כל.

ומסיים דבריו הק', ודברים אלו עיקר גדול בהתחזקות האמונה, להאמין שהשם יתברך משגיח עליו עם קטנות מדריגתו כמו שהוא משגיח על הגדול שבגדולים, כי לפניו הכל שוים, וכל קטנות האמונה בא על ידי הייאוש שאינו מאמין בעצמו.

יעזור ה' שיוציאנו מן הגלות, ונדע חשיבות עבודתינו בזמן הגלות, וכן כל אחד בפרטות את מעלת עבודתו ותפילתו, גם בזמן שאין רואה את פירות התפילה, ונוכח במהרה לגאולת עולם בביאת משיח צדקנו בקרוב וברחמים.

יעזור השי"ת שנזכה לעבדו בלבב שלם, וימים אלו יתהפכו לששון ולשמחה בביאת גואל צדק אמן.

עשה פעולת ההמשכה למעלה, שנתקרב השפע אצלו מעולם לעולם, יותר מקודם.

ומעתה יתבאר למה נחשב כקטני אמונה, שיש לפעמים שהשמעת הקול בתפילה בא מצד העדר האמונה בתפילתו שפועלת, ולכן מתעורר הלב וגורם להשמעת קול, שחושב שאולי על ידי זה יעורר יותר רחמים. אך באמת לא זו הדרך, אלא צריך לחזק אמונתו, שהשם יתברך שומע תפילת כל פה, ועונה לחש לכל אחד כפי מה שהוא.

ובענין זה מסופר על אחד מחסידי קארלין שהתפלל בקול רעש גדול כדרכם בקודש, ובא איש אחד ושאלו למה צועק כל כך, וכי ה' לא ישמע את תפילתך את תתפלל בנחת, השיב לו החסיד, 'אכן הקב"ה ישמע, אבל אני לא אשמע' ע"כ. היינו שצעקתו בתפילה היא כדי לעורר כוונתו, וזה אכן

סעודה שלישית

פרשת ואתחנן תשפ"א לפ"ק

הבטחה גמורה, שכאשר אדם מבקש את השי"ת בכל לבו ונפשו בתורה ועבודה, בודאי ימצא. והבא לטהר מסייעין לו ע"כ.

ומוסיף הבית יעקב, שאל יתייאש האדם אפילו אם עונותיו עברו ראש ח"ו, שכן אפילו הוא נמצא במצב של גלות הדעת, ועבדתם שם אלהים אחרים כו', בכל זאת, ובקשתם משם את ה' וגו', יש הבטחה 'ומצאת' וגו', כי השי"ת רוצה בתשובת הרשעים.

והנה עיקר סבת החטא הוא לצד חסרון האמונה, שאינו מתבונן איך הקב"ה משגיח בהשגחה פרטית על כל הבריאה, וזה האיש רואה את הבריאה

בפרשה זו מצאנו פסוקים של יסודות האמונה, אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וגו', ובהמשך, וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים וגו'. ולפני זה מצאנו הפסוקים של הגלות, והפיץ ה' אתכם בעמים וגו' ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון ולא ישמעון ולא יאכלון ולא יריחון, ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת וגו'.

בבית יעקב (אלכסנדר) מביא בשם הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל, שאמר כי מקרא זה של ובקשתם וגו' 'ומצאת', הוא 'מלוה הכתובה בתורה, ככתובה בשטר דמיא' (קידושין י"ג ע"ב), ויש כאן

רח"ל, יש לו הכל מלבד החיות. ועל זה נאמר ומבשרי אחזה אלוה, שכמו ב'בשרי' יודע ב'הכרה' שיש לו נפש, על אף שאין רואה אותו בעיניו, כמו כן אחזה אלוה, מאחר שרואין את העולמות שהכל פועל, והעצים צומחים וכו' רואים את חיות העולם וכו'. (וענין וידעת היום וגו' שהוא אמונה, עוסק בענין סובב כל עלמין עיי"ש).

ובנועם אלימלך נמצא רמז דומה, עה"פ השמר לך ושמור נפשך מאוד, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך. כי האדם צריך תמיד לזכור את ה' ולבחון בנפשו את הניסים והנפלאות שרואים תמיד בברואיו. 'וההתחלה לבא להמדרגה הזאת' צריך לחשוב בחלק הניתן לו ממעל, והוא הנפש שלו, מה היא ואיך היא פועלת ניסים ונפלאות.

כמ"ש בגמרא (ברכות י, א) בחמשה דברים הנשמה שוה להבורא ברוך הוא,

כדבר נפרד מהבורא ח"ו, ובשביל זה הולך אחר תאות לבו. וזהו ובקשתם מש"ם, הרומז למקום רחוק בשפל המדרגה אשר אתה נמצא שם, ותבקש שיתגלה לך כי ה' אלהיך מהוה הכל, ומשגיח עליך בהשגחה פרטיות, הבטיח לנו התורה הקדושה 'ומצאת', כי בודאי תמצא מבוקשך, לחזור בתשובה שלימה.

בלקוטי תורה להרב בעל התניא זי"ע מביא שהפסוק אתה הראת וגו', עוסק בענין 'הכרה' שהקב"ה ברא ומחיה את העולם, ומה שהעולם קורין לזה בשם 'אמונה' אינו נכון, שהרי אין צריך לזה אמונה, שכן דבר זה נרגש בבחי' ראייה, כמ"ש אתה 'הראת' לדעת, הגם שאינו רואה בעיני בשר מכל מקום הרי זה כאילו רואה. שרואה ומרגיש כי נפשו בו, ובלעדה אין חיות וקיום לגוף, וכן אנו רואים בגוף האדם, כשיוצא נפשו

*

עומדים אנו בשבת נחמו, הנביא אומר לשון כפולה נחמו נחמו, ומבואר בספה"ק שהנחמה הראשונה היא שנזכה בקרוב לסיים הגלות, והנחמה השנייה הוא שאז יתראה לנו איך שכל הגלות הכללית והפרטית, הכל היה לטוב לנו כל הימים.

כן יעזרנו ה' שנתעורר לחשוב מהבורא ב"ה וישמעו רחוקים ויבואו, כמ"ש ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך וגו' ונזכה במהרה לגאולת עולם בב"א.

מה הקדוש ברוך הוא מלא כל העולם, אף נשמה מלאה את כל הגוף, מה הקדוש ברוך הוא רואה ואינו נראה, אף נשמה רואה ואינה נראית וכו', אבל כשאנו בוחן בנפשו עצמו את הפלא הגדול של החיות שלו, שזה קרוב אליו, הרי בוודאי שאין מתבונן יותר, ובוודאי אינו חושב על הבורא ב"ה.

וזהו השמר לך 'ושמור נפשך' שיתבונן על נפשו הפועלת בגופו, כי אם לא תעשה כך, פן 'תשכח את הדברים אשר ראו עיניך' שהם רוממות הבורא ברוך הוא ונפלאותיו. על כן צריך האדם להשגיח על זה תמיד.

אמרים – ליל ש"ק

אדם שמנגן בכלי זמר, וזה גורם לשני לעשות את המחול, ונמצא שהבעל מנגן מעורר אותו. וזהו ענין התעוררות מלעילא.

וזהו גם הרמז במאמר חכמינו ז"ל (תענית לא.) **עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים**, שלעתיד יהא התעוררות גדול מלעילא, שהקדוש ברוך הוא יעשה מחול, היינו שיעורר את הצדיקים לעשות רצונו יתברך, והם יעשו רצונו כפי ההתעוררות שמגיע עליהם.

היום הוא **חמשה עשר באב**, איתא **בקדושת לוי** (שבת נחמו) שביום זה מגיע לאדם התעוררות מלעילא לעשות רצון הבורא. וזהו לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב, שבהם בנות ישראל יוצאות ומחולות בכרמים בכלי לבן שאולין. בנות ישראל, רומז על נשמות ישראל. והולכין בכגדים שאולין, שכן מה שמגיע לאדם התעוררות מלעילא, אינו נקרא שלו אלא שאול הוא אצל האדם. וזהו הרמז ומחולות בכרמים, כי מחול הוא על ידי

קידושא רבא

פרשת ואתחנן תשפ"ב לפ"ק

וידעת היום והשבת אל לבבך, כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד. שרק דבר זה יכניס לתוך ליבו, כי ה' הוא האלוקים, ולא שום דבר אחר, וזהו 'אין עוד'.

וכן מובא בתוס' (כתובות קד, א) בשם תנא דבי אליהו, עד שאדם מתפלל, שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו.

יה"ר שנזכה לתשובה, ולהשפעות טובות בגשמיות ורוחניות, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך וגו', אי' מהחידושי הרי"ם דלא נאמר ואהבת וגו' עם לבבך, אלא 'בכל' לבבך, היינו עם הלב כולו, שלא יהא עוד דבר בלב, אלא יהא מלא רק עם אהבת ה'.

וכן איתא במדרש שיר השירים (פרק א') שהתורה נמשלה בשמן, כי אם יתן קורטוב של מים בתוך חבית של שמן, קורטוב שמן יוצא כנגדו, כך מי שהוא מלא חכמה, אם הכניס דברי בטלה, דברי תורה יוצאים כנגדו.

ואולי נוכל לפרש בזה את הפסוק,

סעודה שלישית

פרשת ואתחנן תשפ"ב לפ"ק

להשי"ת.

והתבטלות זו נעשה בעת קריאת שמע, כי ענין מסירות נפש ב'אחד', אינו צעקה בהתלהבות וברעש, אלא כמ"ש 'אליך ה' נפשי אשא', שאינו רוצה שום שייכות להבלי עולם הזה, המפרידים מה', אלא משתוקק בנפשו ורוחו להיות לגמרי בטל לה'. (ראה לק"ת האזינו דף עד) והנה בכל אחד יש בקרבו סכום מסויים של כוחות מיסוד האש, וממנה באה הצמאון והכיסופין לה', אך אם ח"ו משתמש בהם לעניני הגוף, כגון כעס וקנאה ושנאה ודומיהם, בזה מתמעט ונחסר מן המדה, ושוב לא יתלהב לבו כ"כ בעבודת ה'. ומאידך בכל עת שמגביר כח יסוד האש האלהי בקרבו על ידי צמאון לה', בזה מסיר ממנו

בפרשה, שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד. הנה יש מצוה לקרוא קריאת שמע, פעמיים בכל יום ערב ובוקר, כדי לקבל עליו עול מלכות שמים, ויש לבאר מעט את הדרך הראוי לקיים מצוה זו.

בלקוטי תורה לבעל התניא בפרשת שלח (מ, א), מביא דידוע דמקור נשמות ישראל הוא ממקום גבוה עד מאד, וירדה הנשמה לעולם הזה, ותפקידה לשלוט על הגוף ונפש הבהמית, והנה האדם מורכב מד' יסודות, ויש בו כח מיסוד האש, שממנה באה הצמאון וההשתוקקות, וצריך הנשמה להשתמש בו לטוב, וזאת על ידי שמגביר בלב את האש האלהי, בבחינת צמאה נפשי לאלוקים, שמשתוקק להיות בטל

להעמיק מחשבתו בזה.

ודע כפי שיעור כח האש שהטילו על האדם מן השמים להעלות לקדושה. כך הם מספר שנות חייו שניתנו לו, ועל כן צריך ליזהר לכוון בקריאת שמע בכל יום, כדי שישתמש בכל כוחותיו לקדושה, ובכל יום ויום כח האש מתמעט והולך, עד שבמלאות ימיו ושנותיו שהם שבעים או שמונים שנה, נגמר כל כח האש שהיה אצלו.

יה"ר שנזכה להשתמש בכל כוחותינו לעבוד את ה' באהבה ובהתלהבות, ויקוים בנו במהרה כי ניחם ה' ציון, בביאת גואל צדק במהרה אמן.

החמימות לתענוגי העולם, שכן כבר הביא כוחם אל הקדושה.

והנה לאדם המלוכב בגוף ונפש הבהמית, שעוסק כל היום בדברים גשמיים, איך אפשר לו להתעורר באהבה והתלהבות לה', אלא על ידי שקורא קריאת שמע, ומתבונן בגדולתו יתברך, איך שכולה קמיה כלא חשיב, ושהוא המקור והחיות של נשמות ישראל, אזי יאיר בו האש הטבעי בהשתוקקות להידבק בה' אחד, וימאוס בכל עניני גשמיות. אך להגיע לזה לא די שיזכור עניני האמונה בדרך העברה בעלמא, אלא צריך בכל יום ערב ובוקר

בעת אמירת לחיים

הרה"ק מאוסטראווצע זי"ע מביא את דברי המהרש"א (קידושין לט, ב) דמה שנאמר 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא' הוא דוקא לגבי יחיד, אך רבים העושים מצוה, מקבלים את ברכת ה' גם בעוה"ז, כפי שאכן מצינו כל היעודים והטובות שנזכרו בתורה שהם בעניני עולם הזה.

ועל פי זה מפרש מה למה נאמר בתורה 'בכל מאודך' רק בפרשה ראשונה של קרי"ש, ולא בפרשה שני', כיון שפרשה

ראשונה נכתבה בלשון יחיד, והיחיד הרי אינו מקבל שכר מצוות בעולם הזה שבזה נאמר 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא', על כן קשה לו להוציא הוצאות עבור מצוה, לזה צריך ציווי מיוחד של התורה 'בכל מאודך', שבכל זאת יתן ממנו עבור מצוות ה', אבל בפרשה שני' שנכתבה בלשון רבים, שהם מקבלים שכרם משולם בעולם הזה בכפל כפליים, הרי אין להם שום נסיון ליתן ממון הרבה למצוות, על כן אין צריך לצוות להם על כך.

סעודה שלישית

פרשת דברים – חזון תשפ"ג לפ"ק

מאמרם ז"ל, כל דור שאינו נבנה 'בימיו', היינו שאין ימי אנשי הדור מסייעים לבנין, הרי עבודת דור זה נשאר בחורבנו. וענין זה נוגע לכל אדם בפרטיות, שכן צריך לדעת שכפי מה שמקבל על עצמו עול מלכות שמים, מסייע לבנין בית המקדש.

ובתפארת שלמה (שער התפלה) כתב על הנאמר בתפילה, שיבנה בית המקדש במהרה 'בימינו', שבכדי שימי האדם יעזרו לבנין המקדש, צריך לשמור גופו בקדושה, על פי דברי חז"ל (תענית יא, ב) והאמר רבי אלעזר, לעולם ימוד אדם עצמו כאילו קדוש שרוי בתוך מעיו, שנאמר (הושע יא, ט), בקרבך קדוש ולא

אמרו חז"ל (ירושלמי יומא ה, א) כל דור שאינו נבנה בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו. וקשה להבין שהרי היו הרבה דורות צדיקי עליון, ואיך נאמר שהיה ראוי להיות נחרב הבית בימיהם.

ובשפת אמת (דברים תרל"ד) מביא לפרש כמובא **מהקדמונים** (ראה רמתים צופים פרק ב' אות כ'), כי בוודאי לא רק דור האחרון לבד, ראויין להביא את הגאולה, אלא כל ימי הדורות מצטרפין, וזכות כל דור ודור עוזר ומסייע, וצדיקי הדורות השלימו כל אחד בדורו עוד חלק מבנין בית המקדש, וכך נמשך הבנין כל ימי הגלות, וזהו שנאמר, בונה ירושלים ה', לשון הווה, שכל דור עוסק בבנינו. וזהו פירוש

קטן והן גדול כי כל ישראל ביחד הם קומה שלימה.

ומביא משל בשם הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע לאחד שהיה צריך להשיג איזה דבר שהיה מונח במקום גבוה מאוד, ולא היה אפשרי להשיגו אפילו עם סולם גדול, על כן העמיד אנשים הרבה, זה על גבי זה, עד שהגיע למקום ההיא, ומעתה אי אפשר לומר שהאיש העומד למטה על הארץ אינו נחוץ, שהרי אם יעזוב את מקומו יפלו כולם. כן הוא הנמשל, שעבודת כל יחיד נחוץ הוא, שרק על ידי כל ישראל ביחד נשלם הקומה, כי כל אחד משלים את חלקו המיוחד לו.

והרה"ק הרבי ר' שמעלקא זי"ע (דברי שמואל, בחקותי) פירש בזה את דברי התפילה, והראנו בבנינו ושמחנו בתיקונו, היינו שמתפללין להשם ב"ה שיראנו בשכלנו מה שאנו פועלים לקרב הגאולה על ידי מעשינו, ואז יהא לנו

אבוא בעיר וכו' ועיי"ש ברש"י כאילו כל מעיו קדוש, ואסור להכחישן וכו', בשביל שקדוש שרוי בצער, לא אבוא בעיר של מעלה, עד שאבנה ירושלים של מטה, ורמיזא בעלמא הוא, עיי"ש. ויש בזה רמז שגוף האדם מלא קדושה, ובזמן שחסר קדושה למטה, אי אפשר לבנות בית המקדש של מעלה, ולכן כשהאדם שומר על קדושת גופו הרי הוא בונה את הבית המקדש.

וכן מצינו בספה"ק בית אהרן (לפסח) שפירש את הנאמר, ובנה אותה בקרוב 'בימינו' בנין עולם, היינו עם הימים שלנו, ומוסיף לאמור, ויראה שלא ילך יום אחד לאיבוד ח"ו, וצריך כל אדם לידע אשר כל יום ויום יש בו חיות חדשה ומוחין חדשים, ולראות שלא ילך בטל אפילו שעה אחת רק לקרב הכל להשי"ת, ויבא לתכלית השלימות בביאת משיח במהרה בימינו אמן, וזהו 'להביא לימות המשיח', וזה חיוב על כל איש ישראל הן

יותר חשיבות לכל העבודה שלנו, ונשמח
בעת עוסקינו בתיקוננו.
יעזור השי"ת שנזכה לתקן מעשינו
ולקרב קץ גאולתינו בבנין בית המקדש
במהרה ברחמים אמן.

אחר הבדלה

פרשת ואתחנן תש"פ לפ"ק

בפרשת השבוע אומר הרמב"ן על הפסוק רק השמר לך וגו' פן תשכח וגו' והודעתם לבניך וגו' יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב (ד, ט) שיש מצות עשה ולא תעשה, לזכור מעמד הר סיני, לא מספיק לזכור את התורה עצמה אלא צריך לזכור את מעמד הר סיני שיש בזה תועלת גדולה. ועיקר טעמו שעל ידי כך אי אפשר להכחישו. ובתפארת שלמה אומר עוד יותר, שאם זוכרים מעמד הר סיני בשעת הלימוד ולומדים עם יראת שמים אז התורה נכנסת בלב הלומד ולא שוכח אותה.

אצל הרבי רבי בונם מפשיסחא היה יהודי שבא לרבי, והרבי רבי בונם שאל אותו מה סדר יומו, והיהודי אמר לו שהוא קם בבוקר, נוטל ידיו ואומר ברכות. והר"ב שאל אותו: ומה עוד? - אני הולך להתפלל, ושוב ומה עוד? וכך זה המשיך על כל מה שענה לרבי, הרבי שאל אותו: "ומה עוד?", עד שהוא התחיל להבין שהרבי רוצה פה משהו, ואז הוא שאל את הר"ב: "ומה עוד יהודי צריך לעשות?! ענה לו הרבי: מדוע אינך מבין, יהודי צריך לזכור ממעמד הר סיני, ורק אח"כ באים כל שאר הדברים כפי שציינת.

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר מהסוכרנובער רב, רבי שמחה'לע, לאביו קראו ר' ישראל והיה חסיד קאצק, ופעם קרא לעברו הרבי מקאצק: "ישראל... וואס שטעלסטו זיך נישט פאר... דעם ווארען מעמד הר סיני?!"

השבוע חל היארצייט של הרה"ק בעל "בית יעקב" מראדזין, שהיה בנו של הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא, בעל מי השילוח. הספר מי השילוח הוא אמרים קצרים, אבל בבית יעקב המאמרים באריכות ובהסברה, כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר שאצל הבית יעקב, חסידים אחרים היו חוששים להיכנס כשאמר 'תורה', שע"י התורה היו עלולים להתהפך לחסידיו. הוא היה רבי שכל התהלוכות אצלו היה מאוד רגוע. אביו המי השילוח היה קאכעדיג וכן בנו בעל התכלת האט גערודערט מיט די וועלט, אבל הבית יעקב עצמו היה רבי בנוסח רגוע.

בפרשתנו הוא אומר על הפסוק, רב לך אל תוסף דבר אלי בדבר הזה וגו' וישבע לבלתי עברי את הירדן וגו'. ענין שבועת בשר ודם היא שנשבע בשם ה', אבל שבועת השי"ת מה ענינו, אלא יש להשי"ת עולמות גבוהים מעל גבוהים. והשי"ת חפץ בטוב האדם בעולם הזה ולעולם הבא, ובעיקר יחפוץ בטובתו לעולם הבא הקיים לעד. וזהו ענין השבועה, טובת האדם על ידי הבטה לעולם הבא. כלומר שבאם יוכל האדם להפסיד חס ושלום

דבר מעולם הבא על ידי מה ששיגי טובה בעולם הזה ימנעוהו ה' ממנו בעולם הזה. ומכל מקום כיון שענין התפילה הוא גם כן רצון השי"ת, ולכן עיקר תפלתו שהיה על ראית הארץ נענה, שהראה אותה לו כפי שביקש.

ולזה נאמר לו להביט תחלה, ימה וצפונה ואח"כ ותימנה ומזרחה. ולכאורה צריך היה לומר תחלה מזרח ודרום, ששם עיקר זריחת האור. אלא כוונת השם יתברך היה לרמוז שיביט תחילה בחשוכא, היינו אל דבר הנסתר מפניו בעוה"ז, ושם יראה כי הטוב לפניו שישאר בחוצה לארץ. וזהו שנאמר רב לך, אל תוסף וגו'.

הבית יעקב היה נוהג שאם שאלו אותו היכן מופיע מאמר חז"ל, היה מראה מקום וכן היה מסביר מדוע כתוב המאמר חז"ל דווקא במסכתא ובמקום זה, שכן סבר שלכל דבר יש שייכות. ובאמת מצינו בשם הר"ב מפשיסחא, שאגדות חז"ל קבועים במקומם כמו הכוכבים בשמים, וזה לכאורה מדרש פליאה, מה זה ככוכבים בשמים? אלא הפשט בזה שיש לאגדות חז"ל סדר, ולא סתם. על פניו נראה כאילו מאמרי חז"ל מפוזרים פה ושם, אך לאמיתו של דבר כל מאמר נמצא בדיוק במקומו בש"ס, היכן שהוא צריך להיות – כמו הכוכבים שלכל כוכב יש מקום קבוע ומיוחד. (בשל"ה הק' כללי התלמוד, מבאר ענין אין מוקדם ומאוחר בתורה, כלומר, לא תימא שיש קידום ואיחור, כי זה אינו, רק הכל בכוונה מכוונת והכל לפי סדר נכון).

פעם אחת שאלו את הבית יעקב היכן כתוב המאמר: 'דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר'? וענה מיד שזה ירושלמי בפ"ג דראש השנה, במשנה "שזה היובל לראש השנה לתקיעה ולברכות", והוסיף שמופיע דווקא שם, על פי דברי ספר 'הקנה' שכל מסכת ר"ה היא בבחינת

"עני מחזור על הפתחים", (ספר הקנה דף ע"ג: אי אתה רואה בעיניך שראש השנה עני חוזר בפתחים) שכן הרבה דברים במסכת ר"ה נלמדים ממקומות אחרים, ולכן היא בבחינת "עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר", ולכן מתאים מאוד מאמר זה דווקא במסכת ר"ה.

אגב, שמעתי פעם דבר צחות בשם **השבט סופר** נכד החתם סופר, שדברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר, הכוונה כך, שבעת שדרשן מדבר תמיד במקום אחד, הרי יש לו כמה דברי תורה שברוב הימים הוא כבר חוזר עליהם שוב ושוב... אבל כשהוא מגיע למקום אחר שלא מכירים אותו, שם דברי תורתו הם חידושים גדולים... וזה דברי תורה עניים במקום אחד, דהיינו שהוא דורשם כל הזמן במקום אחד, במקומו, אבל עשירים במקום אחר...

בנו של בית יעקב, **רבי גרשון העניך "בעל התכלת"** היה מאוד שארפער, ופעם פגשו **הרבי רבי בונם'ל מאטוואצק** ברכבת והתיישב לידו, ואז שאלו מנין הוא, וענה לו שהוא בא מהעיר ווארקיי. ושאלו בעל התכלת: שמעתי שהתמנה שם רבי צעיר מאוד [הרבי רבי בונם נהיה רבי בגיל 17] שלא יודע ללמוד... מה הוא עושה שבאה לפניו שאלה? - הוא התמנה גם כרבה של ווארקיי - ואז ענה לו רבי בונם'ל: אני הוא הווארקער רבי. ואמת הוא שאיני יודע ללמוד, וכשבאה לפני שאלה יש לי מורה הוראה שאני שואל אותו. רבי גרשון העניך נתפעל ממנו עד מאד, מהתמימות ומהפשטות.

נכדו של הבית יעקב **בעל התפארת יוסף** השתדך עם **א"ז הרה"ק רבי יוסף זי"ע**, בנו הרה"ק **רבי שמואל שלמה**, שהיה הרבי האחרון מראדזין

לפני המלחמה, היה חתנו של מרן רבי יוסף, והאהבת ישראל שלו הייתה גדולה ומיוחדת במינה. למעשה, כל השידוך יצא לפועל משום שהתפארת יוסף רצה להשתדך עם רבי יוסף בגלל האהבת ישראל... שתפסה אצלו מקום חשוב.

רבי שמואל שלמה היה לו השפעה רבה, הוא פתח ישיבות, וכן בעניני הכלל היה פועל גדולות ונצורות. כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר שהיה לו ביטול גדול לחמיו מרן רבי יוסף, עד כדי כך שלא הניח את ידיו על שולחנו! הוא עצמו היה ת"ח וגאון גדול ובכל זאת הייתה לו כזו הכנעה.

מה שנשאר מתורת איז'ביצא זה באמת הספר "בית יעקב" וגם ספרי הרה"ק רבי צדוק הכהן שהיה תלמיד, כמו כן ספרי הרה"ק רבי לייבלע אייגר, וכך נשאר הרבה ספרי מחשבה מגזע זו.

א גוטע וואך, א געזונטע וואך, שפע ברכה והצלחה.

